

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΜΑΞΙΜΟΣ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτής Λαρίσης-ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ομιλία
του Βουλευτή – Συγγραφέα
κ. Μάξιμου Χαρακόπουλου

στην παρουσίαση του βιβλίου του π. Θεμιστοκλή Μουρτζανού
«Με τον καιρό να είναι κόντρα»:

“Βιβλίο - προσκλητήριο εγρήγορσης!

Εμφανής η προσπάθεια αφυδάτωσης της εθνικής μας ταυτότητας”

Λάρισα, 5 Φεβρουαρίου 2017

«Σεβασμιώτατε,
Σεβαστοί πατέρες,
Κύριε Περιφεριάρχα,
Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,
Κυρίες και κύριοι, φίλες και φίλοι,

Το βιβλίο του π. Θεμιστοκλή Μουρτζανού που μου έκανε την τιμή ο αδελφός του, π. Ιγνάτιος, να μου προτείνει να είμαι εκ των παρουσιαστών του, με συντρόφεψε αρκετά βράδια –τότε βρίσκω λίγο χρόνο για διάβασμα, η πολιτική δυστυχώς εκτός από ψυχοφθόρα είναι και χρονοβόρα διαδικασία.

Νιώθω, λοιπόν τυχερός, που ήμουν από τους πρώτους αναγνώστες του βιβλίου γιατί ο συγγραφέας σε κάθε κεφάλαιο, με διάκριση, χωρίς να υποβάλλει από καθέδρας θέσφατες απόψεις δίνει ερεθίσματα για χρήσιμους προβληματισμούς, ιδιαίτερα για γονείς που αγωνιούν για το αύριο των παιδιών τους.

Το βιβλίο του π. Θεμιστοκλή Μουρτζανού, ένα ανθολόγιο κειμένων που κατά καιρούς έχει δημοσιεύσει, έχει ως κύριο χαρακτηριστικό του την απλότητα.

Προσοχή όχι την απλοϊκότητα, αλλά τον απλό λόγο, την απλή, σταράτη, διαυγή σκέψη, η οποία σαν γάρφαρο νερό έρχεται να ξεδιψάσει τον διψασμένο για αλήθειες αναγνώστη.

Κι αυτό είναι ένας ακόμη λόγος το βιβλίο του να είναι κόντρα στον καιρό, γιατί ο καιρός μας θέλει το μπέρδεμα, το σπουδαιοφανές, το σύνθετο, το θορυβώδες. Ζούμε στην εποχή της βοής και της εικόνας, όπου ο καθένας σπεύδει να κάνει κάτι για να ξεχωρίσει, να φανεί, να βεβαιωθεί από τους άλλους και κυρίως από τον εαυτόν του. Στην εποχή επίσης που όπως λέει πετυχημένα «η κοινωνία μας ζει για μια πληροφορία!» (σελ. 67)

Από το διαδίκτυο μέχρι την Lady Gaga...

Ο π. Θεμιστοκλής, όμως, μας μιλά για έναν διαφορετικό άνθρωπο, που φαίνεται τόσο παράταιρος με το συρμό, με τη μόδα, με την καθεστηκυία τάξη, η οποία απορροφά εντός της, κυρίως, τους νέους μας. Γιατί η πρωταρχική μέριμνα του π. Θεμιστοκλή είναι τα νιάτα, οι νέες γενιές που μεγαλώνουν σε έναν κόσμο αφιλόξενο, παρά τα τόσα αγαθά που προσφέρονται, παρά τις τόσες τεχνολογικές ευκολίες που εκμηδενίζουν τις αποστάσεις και τον χρόνο.

Ακολουθεί πιστά τα λόγια του Οσίου Παϊσίου, που τα μεταφέρει στο βιβλίο του «*εκείνο που προσπαθώ να κάνω είναι να τους βοηθήσω, όπως μπορώ, να βρουν τον σωστό δρόμο και την εσωτερική ειρήνη*». (σελ. 295) Η γενέτειρα του γέροντα Παϊσίου ήταν τα Φάρασα, δίπλα στο χωριό των παππούδων μου, στην Καππαδοκία, την οποία πολλάκις έχουμε επισκεφθεί συνοδεύοντας τον Οικουμενικό Πατριάρχη στο ετήσιο προσκύνημά του στην αγιοτόκο γη. Ας ελπίσουμε ότι οι εξελίξεις στην Τουρκία δεν θα αποτρέψουν και φέτος το προσκύνημα.

Ο συγγραφέας μιλά για τους νέους και με τις δύο ιδιότητές του, που τόσο αρμονικά συνδυάζει, και του ιερωμένου και του εκπαιδευτικού. Ή ίσως και με τη τρίτη ιδιότητά του, καθόλου υποδεέστερη των άλλων δύο, αυτή του γονιού τεσσάρων παιδιών. Καρπός αυτής της τριπλής λειτουργίας, που με την ίδια συνέπεια, τον ίδιο ζήλο, την ίδια ταπεινή αυταπάρνηση υπηρετεί ο π. Θεμιστοκλής είναι οι σκέψεις και αυτού του βιβλίου.

Διαπιστώνει ότι αυτό που λείπει από τους νέους είναι οι πραγματικές σχέσεις, οι βαθύτερες, δηλαδή λείπει η Αγάπη, που είναι και προϋπόθεση της κάθε ουσιαστικής σχέσης. Για την αγάπη μας μιλά στα κείμενα του βιβλίου του ο π. Θεμιστοκλής, που έγινε έννοια ντεμοντέ, ή χειρότερα επιφανειακή συνθήκη, και

αρδεύοντας από το λόγο του ευαγγελίου, που την κήρυξε ως τον υπέρτατο νόμο της ανθρωπίνης ύπαρξης προσπαθεί να ερμηνεύσει τα φαινόμενα της εποχής μας, να ανοίξει τις οδούς του μέλλοντος, τουλάχιστον σε όσους έχουν τη συνείδησή τους σε εγρήγορση.

Ο π. Θεμιστοκλής αναδεικνύει εκ νέου την αξία της αγάπης, η οποία υπερνικά το ατομικιστικό, κατακτητικό εγώ, που ταλανίζει τον σύγχρονο άνθρωπο, που τον οδηγεί στο αδιέξοδο και στην απελπισία, που του στερεί το υψηλό νόημα της ζωής. Ακολουθεί το του Παύλου *«Εάν ταις γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ και των
αγγέλων, αγάπην δε
μη έχω, γέγονα χαλκός ηχών ή κύμβαλον αλαλάζον. (Α΄ Κορ.)»*.

Ο π. Θεμιστοκλής δεν μιλά αφ' υψηλού, είναι μέσα στον κόσμο, τον γνωρίζει καλά. Μιλά για καταστάσεις που υφίστανται στην καθημερινότητα, που συναντούμε όλοι μας, για το διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα μηνύματα της μοντέρνας μουσικής μέχρι την Lady Gaga, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, τον πυρετό του Σαββατόβραδου των νεανικών εξόδων, τα καλοκαίρια των εφήμερων γνωριμιών. Αλλά και την παγκοσμιοποίηση, το σύγχρονο σχολείο, το μάθημα των Θρησκευτικών, την οικολογία. Και βεβαίως, για την πατρίδα, την πίστη, την Εκκλησία και τον Χριστό.

Αναδεικνύει στα κείμενά του τα μεγάλα προβλήματα αυτής τας ραγδαίας μεταλλασσόμενης πραγματικότητας. Την έλλειψη αληθινής φιλίας, πίστης και υπομονής, την ανάδειξη ως κύριου σκοπού της σχέσης την κτήση, την κατάκτηση, την επίδειξη του τροπαίου, την επιβεβαίωση του διαρκώς πεινασμένου για ανάδειξη εγώ. *«Χτίζουμε μια γενιά που δε θέλει να σκέφτεται. Απλώς καταναλώνει. Συμμετέχει στο παιχνίδι των σχέσεων όχι για να δοθεί και να δεθεί, αλλά για να είναι εκτός»*. Αναρωτιόμαστε όλοι γιατί άραγε συμβαίνει αυτό, αλλά ίσως πρέπει να κοιταχτούμε στον καθρέφτη για να βρούμε την απάντηση. Όπως, δηλαδή, και με την κρίση που ταλανίζει την χώρα χρόνο με τον χρόνο, και αναζητούμε τον φταίχτη παντού αλλού εκτός από εμάς του ίδιους, τις δικές μας επιλογές, τα δικά μας ατομικά και συλλογικά λάθη. Η καταιγίδα δεν ήταν ξαφνική. Τα σύννεφα μαζεύονταν από καιρό, και δεν κάναμε τίποτε να αλλάξουμε τα πράγματα.

Το άγχος της πληροφορίας...

Το ίδιο και με τις άλογες συμπεριφορές που καταγράφονται στους νέους μας όπως λέει ο π. Θεμιστοκλής *«όταν οι φιλίες των μεγάλων είναι στηριγμένες στο*

συμφέρον και στο κέρδος, [...] δεν ανήκουμε σε παρέες ή δεν νοιαζόμαστε για το νόημα της ζωής, όταν οι σχέσεις μας δεν είναι στέρεες, με υπόβαθρο την αγάπη, γιατί οι νέοι να είναι διαφορετικοί; Τουλάχιστον αυτοί είναι πιο ειλικρινείς» (σελ. 33).

Όπως επίσης και για το ότι οι νέοι μας δεν παντρεύονται –γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα και την οικτρή δημογραφική μας συρρίκνωση. Γιατί πέρα από τα οικονομικά προβλήματα είναι και το πρότυπο των γονέων, η ποιότητα της σχέσης τους «*αν αυτή δεν αντανακλά αγάπη, σεβασμό, υπομονή, πνεύμα διακονίας και χαμόγελο, τότε οι νέοι αισθάνονται την οικογένεια φυλακή και ή μεταθέτουν για αργότερα τη δέσμευση ή αρνούνται το γάμο»* (σελ. 41)

Ένα άλλο ζωτικό θέμα που θίγει στο βιβλίο του, είναι ο τρόπος που μαθαίνουμε και εν τέλει που ζούμε. Όλοι μας έχουμε εθιστεί σε αυτή τη ταχύτητα της πληροφόρησης, να μάθουμε όσα περισσότερα μπορούμε. Τόνους πληροφοριών καταπίνουμε καθημερινά, άχρηστες οι περισσότερες, κι όμως μένουμε με το άγχος να μην χάσουμε τίποτε.

Το αποτέλεσμα είναι η απουσία κριτικής σκέψης, η εμβάθυνση στα φαινόμενα, η επικράτηση του επιφανειακού, του φανταχτερού «*τα μεγάλα και σύνθετα κείμενα-μηνύματα δεν έχουν απήχηση σήμερα. Οι άνθρωποι δεν έχουν χρόνο και διάθεση να διαβάσουν και να κατανοήσουν. Η πλειοψηφία σκανάρει πληροφορίες»*.(σελ. 87)

Έχουμε αντιληφθεί όμως τι σημαίνει αυτό; Το τι επιπτώσεις έχει στην ποιότητα της λειτουργίας της κοινωνίας, στην δημοκρατική της συγκρότηση. Ο άνθρωπος καταντά σε ενεργούμενο όσων έχουν τα μέσα διάδοσης της πληροφορίας. Χάνει πλέον την ιδιότητα του σκεπτόμενου πολίτη.

Νομίζει ότι γνωρίζει, αλλά απλώς ξέρει όσα του έχουν διοχετεύσει να ξέρει και με τον τρόπο που τα ξέρει. Πού βρίσκεται, λοιπόν, ο ίδιος, η δική του θέση, η δική του στάση στα όσα συμβαίνουν; Πώς να μην αναδυθούν σε θέσεις ευθύνης μηδαμινότητες ή ανθυπομετριότητες που μπορούν με ευκολία να τον παραπλανήσουν, να τον παγιδεύσουν, να τον οδηγήσουν σε καταστροφικά μονοπάτια;

Πρωταρχικό μέλημα του σχολείου η διαμόρφωσης χαρακτήρων

Ιδιαίτερη μνεία θα ήθελα να κάνω στα κείμενα που ο π. Θεμιστοκλής αναφέρεται στην παιδεία, στην εκπαίδευση, στα σχολεία μας. Κι αυτό τόσο

ως πατέρας παιδιών που πηγαίνουν σήμερα σχολείο όσο και από την πολύτιμη θητεία μου ως τομεάρχη παιδείας της ΝΔ. Κατά το διάστημα αυτό ήρθα σε καθημερινή επαφή με όλο το φάσμα της εκπαίδευσης και μπόρεσα να γνωρίσω όλες τις πλευρές του μεγάλου εκπαιδευτικού οικοδομήματος. Πρέπει να ομολογήσω ότι τα συμπεράσματα και οι σκέψεις που κατέληξα από αυτήν την εμπειρία είναι ανάλογα με τα όσα αναφέρει και ο αγαπητός π. Θεμιστοκλής.

Αναφέρω κατ' αρχάς μια παράγραφο του βιβλίου που νομίζω είναι ο πυρήνας του προβλήματος *«Το σχολείο ακολουθεί τα προστάγματα μιας κοινωνίας που θέτει ως στόχο της τη γνώση χωρίς να ενδιαφέρεται για την αγάπη. Τη συμμόρφωση με νόμους και κανόνες, χωρίς να ενδιαφέρεται για το ήθος. Την ύλη και όχι τη σχέση. Μια κοινωνία που αναμασά οράματα όπως η αποφυγή του ρατσισμού, η ειρήνη και όχι ο πόλεμος, η συνύπαρξη και όχι η ξενοφοβία, ο σεβασμός στη διαφορετικότητα χωρίς όμως να δείχνει πως αυτά θα πραγματοποιηθούν, πώς θα βιωθούν στη ζωή των νεώτερων μελών της!»*.(σελ. 18)

Πραγματικά, αν το σχολείο υποβιβάζεται σε χώρο παροχής γνώσεων, πληροφοριών και όχι διαμόρφωσης χαρακτήρων, τότε τι κοινωνία μπορούμε να περιμένουμε; Αν πρωταρχικό μας μέλημα δεν είναι η καλλιέργεια ήθους, υψηλών ιδεωδών, διαμόρφωσης ωραίων χαρακτήρων, τι ελπίδες για έναν καλύτερο κόσμο μπορούμε να έχουμε; Όταν οι δάσκαλοι γίνονται απλά παροχείς, μεταφορείς γνώσεων (σελ.111, 112). Όταν αντί να δημιουργείται μια πραγματική σχέση του διδασκάλου με τον μαθητή έχουμε μόνον την εργαλειακή σχέση της διδασκαλίας της ύλης. Όπως λέει ο πατήρ και δάσκαλος Θεμιστοκλής Μουρτζανός η διδασκαλία *«είναι η συνάντηση των προσώπων στη σχολική τάξη»* (σελ. 115)

Δυστυχώς, αυτή την βασική, θεμελιώδη αλήθεια την έχουμε εξοβελίσει από το σκεπτικό μας από τον προβληματισμό μας. Αντιθέτως, έχουν επικρατήσει άλλα πρότυπα, λαϊκίστικα, δήθεν παιδαγωγικά, που ισοπεδώνουν, που αλλοιώνουν, που αναστέλλουν τις ικανότητες των παιδιών. Που κλείνουν δρόμους και δεν ανοίγουν.

Πώς όμως ο εκπαιδευτικός θα αποκτήσει την αξία που πρέπει να έχει; Πώς η σχέση του με τον μαθητή θα αποκατασταθεί και μαζί η εμπιστοσύνη, σε μια εποχή που ζητά μόνον το υλικό αποτέλεσμα, που μετρά την επιτυχία με κέρδη εξωτερικά.

Ακόμη και στις εξετάσεις «λίγοι είναι όσοι βλέπουν την ανάγκη να μάθουμε πραγματικά τι σημαίνει ζωή, τι σημαίνει γνώση, τι σημαίνει ο χαρακτήρας μας, πως αντέχουμε τις δοκιμασίες, τι σημαίνει να αγαπούμε να παλεύουμε, γιατί μόνον μέσα από τον κόπο κατακτάμε αυτό με το οποίο ασχολούμαστε, μόνο τότε γίνεται για πάντα δικό μας». (σελ. 130) Λησμονήσαμε ότι τα αγαθά κόποις κτώνται.

Τυχαίες οι εμμονές για προσευχή και παρελάσεις;

Σημαντική είναι επίσης η παρέμβασή του για το μάθημα των Θρησκευτικών στα σχολεία, όπου ο π. Θεμιστοκλής το θέτει αιχμηρά, λέγοντας ότι «το μάθημα των Θρησκευτικών είναι το τελευταίο ανάχωμα του σχολείου στην ισοπέδωση του ανθρώπινου προσώπου» (σελ. 146) και η διδασκαλία του σχετίζεται με το «αν η πολιτεία θέλει να είμαστε Έλληνες, θέλει τα συστατικά στοιχεία της ταυτότητάς μας, γλώσσα, θρησκεία, ιστορία, πολιτισμός ή να γίνουμε ακόλουθοι του παγκοσμιοποιημένου πολιτισμού, αυτού που θεοποιεί το εγώ».

Δυστυχώς, θα πρόσθετα, είναι εμφανής η προσπάθεια αφυδάτωσης της εθνικής μας ταυτότητας, και με την υποβάθμιση της διδασκαλίας της ιστορίας και των αρχαίων ελληνικών. Ούτε είναι τυχαίες οι εμμονές ορισμένων για την προσευχή στα σχολεία, τις παρελάσεις ή τις εορτές των εθνικών επετείων.

Το βιβλίο του π. Θεμιστοκλή είναι ένα προσκλητήριο εγρήγορσης. Για να αλλάξουν όμως όλα αυτά χρειάζεται μια πραγματική πνευματική επανάσταση, γιατί είναι πράγματι αυτές οι αρχές κόντρα στον καιρό.

Αλλά γι' αυτό απαιτείται να βρεθούν άνθρωποι που θα ακολουθήσουν συνειδητά έναν άλλο τρόπο βίου, θα γίνουν η μαγιά για την μεγάλη αλλαγή που θα μας βγάλει από τον κατήφορο της παρακμής. Μια παρακμή που για την Ελλάδα και σύμπαντα τον ελληνισμό είναι πλέον ένας θανάσιμος κίνδυνος.

Γιατί έχει πλήξει κάθε δραστηριότητα, όχι μόνον την οικονομική, όπως σωστά επισημαίνει στα κείμενά του. Είναι φανερό ότι αν δεν υπάρξει μια καθολική ανάταξη, τα πράγματα θα γίνουν πολύ χειρότερα και ίσως μη αναστρέψιμα.

Ο λαός μας έμαθε στα εύκολα λόγια, στα καθησυχαστικά ψεύδη. Αφήσαμε τις πραγματικές μας αξίες για να τις ανταλλάξουμε με καθρεφτάκια για ιθαγενείς. Και ξυπνήσαμε μια ωραία πρωία έχοντας βρεθεί στο χείλος της αβύσσου, χωρίς να έχουμε ακόμη καταφέρει να απομακρυνθούμε από εκεί. Αντιθέτως με τις πράξεις μας και τις επιλογές μας πλησιάζουμε περισσότερο στο χάος.

Κίνδυνος γλωσσικού αφελληνισμού

Οι καιροί επομένως ου μενετοί. Χρειάζεται να ανασκουμπωθούμε όλοι για μια νέα αρχή που για να πετύχει πρέπει να στηριχθεί στα «όπλα» μας, Κι αυτά τα όπλα που και στο παρελθόν κατόρθωσαν να μας κρατήσουν ζωντανούς ως έθνος είναι η πίστη –γιατί χωρίς θρησκευτική ταυτότητα δεν θα παραμείνουμε Έλληνες (σελ. 155), όπως ήξερε και ο Πατροκοσμάς (σελ. 153)- αλλά και η γλώσσα.

Όπως λέει ο π. Θεμιστοκλής «αγωνιούμε για τον επαπειλούμενο θρησκευτικό αποχρωματισμό της κοινωνίας μας, ιδίως με τη διαφαινόμενη παραμονή στην πατρίδα μας χιλιάδων μουσουλμάνων. Πόσο όμως συμεριζόμαστε τον κίνδυνο για περαιτέρω γλωσσικό αφελληνισμό, ο οποίος αναπόφευκτα θα οδηγήσει και σε αποχριστιανοποίηση; Πίστη και γλώσσα είναι οι όψεις της παράδοσης που κρατούν την ταυτότητά μας ζωντανή». (σελ. 139).

Η Εκκλησία μας μπορεί να κάνει κυριολεκτικά θαύματα σε κάθε έναν από τους τομείς που έχουν ανάγκη. Και το αποδεικνύει συνεχώς με το έργο της, προσφορά ζωής και ελπίδας σε όλους. Και με τέτοιους ιερωμένους όπως ο π. Θεμιστοκλής είναι βέβαιο ότι μπορεί να κάνει ακόμη περισσότερα, να προσελκύσει τους νέους στην εκκλησιαστική ζωή, να τους διδάξει ήθος και αρχές. Να μιλήσει στις καρδιές τους, να τους συνεπάρει *«γιατί αρκεί και μια σπίθα κι ο νέος θα ξυπνήσει»* (σελ. 175).

Όλοι μας όμως, πρέπει να αδράξουμε πάλι το χαμένο νήμα της ιστορίας μας, να ξαναδούμε την παράδοσή μας με άλλα μάτια, να αναδείξουμε έναν αγνό πατριωτισμό και να πιστέψουμε ότι μπορούμε εμείς να διαμορφώσουμε τις ζωές μας. Να αγωνιστούμε όλοι τον αγώνα τον καλό, καθένας από το δικό του το μετερίζι.

Κατόπιν τούτων νομίζω ότι δεν χρειάζεται να πω ότι σας συνιστώ ανεπιφύλακτα να διαβάσετε το βιβλίο του π. Θεμιστοκλή.

Συγχαρητήρια στις εκδόσεις Αρχονταρίκι για την ιδιαίτερα προσεγμένη έκδοση!

Καλοτάξιδο π. Θεμιστοκλή!

Σας ευχαριστώ για την υπομονή να με ακούσετε».